

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО
ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № КТСН-453-08-2
дата 31.05.2017 г.

ДО

Г-Н ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО
ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ
Изх. № РД-18-69/29.05.17

Относно: Проект на Закон за българския жестомимичен език.

УВАЖАЕМИ Г-Н ГЛАВЧЕВ,

Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) е държавен орган за лицензиране на дейности в системата на професионалното образование и обучение, както и за координация на институциите, имащи отношение към професионалното ориентиране, обучение и образование. Във връзка с координиращата си функция и в изпълнение на чл. 42, т. 3 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО), НАПОО разработва и предлага на министъра на образованието и науката:

- Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО);
- Държавни образователни стандарти (ДОС) за придобиване на квалификация по професии, чрез които се определят задължителните професионални знания, умения и компетентности, необходими за упражняване на дадена професия. Те са задължителни за всички обучаващи институции, които имат право да провеждат обучение, завършващо с издаване на държавно признати документи за квалификация: Свидетелство за професионална квалификация или Удостоверение за професионално обучение съгласно Закона за професионалното образование и обучение.

Във връзка с постъпило писмо с искане за изразяване на становище по Проект на Закон за българския жестомимичен език, бих искала да изразя институционалната подкрепа на НАПОО за въвеждането на нормативен акт в българското законодателство, който да създава условия за пълноценна реализация и интеграция в обществото на хората с увреден слух.

Като се имат предвид правомощията на НАПОО, бих искала да изразя становището на специализираната администрация на ръководената от мен институция:

Обучението на преводачи на жестомимичен език може да се осъществява по реда на Закона за професионалното образование и обучение и в този случай завършва с издаване на горепосочените държавно признати документи за придобита професионална квалификация. Когато обучението се провежда за цяла професия се издава Свидетелство за професионална квалификация. В този случай, продължителността на обучението 960 учебни часа, като

включва обучение по учебни предмети, разпределени в обща, отраслова, специфична и професионална подготовка. В случаите, когато обучението се осъществява по част от професията се издава Удостоверение за професионално обучение. Обучението по част от професия има своите предимства, тъй като е по-краткосрочно и ориентирано към индивидуалните потребности, но не дава възможност за усвояване на целия спектър от изискуеми професионални знания, умения и компетентности.

Към настоящия момент в България има две лицензирани обучаващи институции от НАПОО, които през 2010 г. са придобили право да провеждат професионално обучение за придобиване на квалификация по професията „Преводач жестомимичен език“.

- Център за професионално обучение към Сдружение „Съюз на глухите в България“;
- Център за професионално обучение към „ЗНАНИЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ“ ЕООД.

След направена справка в Информационната система на НАПОО, на Вашето внимание представям справка за броя обучени лица по тази професия:

- **7620501 „Преводач жестомимичен език“**
 - За 2016 г. – 19 обучени лица по част от професия, 0 за цяла.
 - За 2015 г. – 3 обучени лица по част от професия, 0 за цяла.
 - За 2014 г. – 20 обучени лица по част от професия, 0 за цяла.
 - За 2013 г. – 0

Както се вижда от представените данни, в страната за четиригодишен период са обучени 42 лица по част от професията 762050 „Преводач жестомимичен език“. Редно е да поясним, че професията е включена в СППОО през 2009 г. със Заповед № РД 09 – 298 / 19.02.2009 г. на министъра на образованието и науката. Стандартът по професията е утвърден в Държавен вестник през 2012 г. с Наредба № 48 от 9 януари 2012 г. за придобиване на квалификация по професията „Преводач жестомимичен език“.

С други думи, бих искала да насоча Вашето внимание върху няколко въпроса, свързани със създаването и поддържането на Национален регистър на преводачите от и на жестомимичен език в България, който намира своето място в нормативната разпоредба на чл. 6, ал. 2 от представения за становище законопроект.

1. В Регистъра по чл. 6, ал. 2 от проекта на Закон за българския жестомимичен език и във връзка с дефиницията, посочена в допълнителната разпоредба, става ясно, че за преводач жестомимичен език се разбира пълнолетно лице, което интерпретира (превежда) за глухи и тежкочуващи лица от говорим език на жестомимичен език и обратно и притежава свидетелство за професионална квалификация.

В този смисъл, ще подлежат ли на допълнително вписване в Регистъра и лицата, които до този момент са успешно преминали обучение по част от професията. Видно от изложените данни по-горе, за последните 4 години няма обучено лице по цяла професия, което да притежава свидетелство за професионална квалификация. Този факт ще затрудни първоначалното въвеждане в практиката на цитирания Регистър.

2. Какво място в Регистъра ще заемат лицата с висше образование, които имат придобита квалификация в конкретната професионална област?
3. Как ще се процедира с всички лица, преминали до този момент неформално обучение по жестомимичен език?
4. Предвижда ли се в Регистъра да се включат лица, които полагат грижи за свои роднини с увреден слух и вече владеят жестомимичния език?
5. Ще се предвиди ли валидиране на придобити професионални знания, умения и компетентности по реда на Наредба № 2 от 13 ноември 2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, издадена от министъра на образованието и науката (обнародвана в Държавен вестник, бр. 96 от 21.11.2014 г., в сила от 01.01.2015 г.)?

Въз основа на поставените въпроси е целесъобразно да се обмисли включването в Регистъра и на лица с висше образование, чиято квалификация да се упомене в допълнителната разпоредба на законопроекта, както и възможностите за придобиване на професионална квалификация чрез процедурата по валидиране. По този начин ще се обхванат всички възможни пътища за придобиване на квалификация в дискутираната професионална сфера и ще се обезпечи процесът с квалифицирани кадри.

Друг съществен въпрос, който си заслужава да бъде споменат касае промените, които се предвиждат в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО):

Първо, изучаването на жестомимичния език да бъде задължителен учебен предмет.

Второ, осигуряването на асистент-преводчи на жестомимичен език в интегрираните училища.

Във връзка с тези промени, бих искала да отправя въпрос каква ще бъде ситуацията респективно отговорностите на Центровете за професионално обучение, които също имат право да провеждат професионално обучение за лица с увреждания. Например, съгласно Рамкова програма „Б“ за начално и продължаващо професионално обучение с придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация, се дава възможност да се разработи индивидуален учебен план според конкретните възможности на лицето, който се утвърждава от директора на обучаващата институция. В този ред на мисли, следва ли и центровете за професионално обучение да обезпечават такъв вид обучение с асистент-преводач на жестомимичен език и да въведат изучаване на жестомимичен език като учебен предмет.

На следващо място, следва да споменем възможностите за професионална реализация на лицата, придобили професионална квалификация по професията „Преводач жестомимичен език“, които на този етап се състоят единствено в заемане на длъжността 2643-3017 „Преводач, жестомимичен превод“ от Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД 2011).

По този повод възниква въпросът предвидените в законопроекта асистент-преводчи ще бъдат ли назначавани на друга длъжност или ще бъдат назначавани на същата длъжност

от НКПД-2011 т.е. необходимо ли допълване на НКПД с новата длъжност асистент-преводач по жестомимичен език.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЛАВЧЕВ,

Надявам се, че становището, изразено в настоящето писмо, ще подпомогне обсъждането на проекта на Закона за българския жестомимичен език и процеса на вземане на целесъобразно решение в полза на всички заинтересовани страни и най-вече на гражданите на Република България, които са с увреден слух. Чрез този закон ще се създадат предпоставки за тяхната пълноценна интеграция в обществото и ще се създаде подкрепяща среда, както за учене, така и за личностно и професионално усъвършенстване с цел успешна реализация на пазара на труда в унисон с националните и европейските ценности.

В случай на необходимост от допълнителна консултация, изразявам своята готовност за съдействие от страна на експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ в НАПОО.

С уважение,

ЕМИЛИЯНА ДИМИТРОВА

Председател на НАПОО

Съгласували:

инж. Марияна Павлова, заместник-председател.....

Пенка Николова, директор на дирекция „ПКД“.....

Изготвил:

д-р Аделина Любомирова, главен експерт.....